

ماجرای رشته‌ها: صنایع نساجی

تحلیل خودمونی رشته‌های دانشگاهی
گروه نویسندگان مدرسه ملی فناوری ایران

مدرسه ملی
فناوری ایران

بنیاد توسعه
باشگاه‌های
دانش‌آموزی

چکیده: امروز، قراره از رشته‌ای حرف بزنیم که متفاوت از رشته‌های قبلیه. تفاوتش هم در چیه؟ یکی اینکه یکی از رشته‌های فنی و حرفه‌ایه و زیرمجموعه ریاضی یا تجربی یا حتی انسانی محسوب نمیشه، یکی هم اینکه برخلاف علوم که قبلاً ازشون صحبت کردیم، منشأش خارج از کشور نیست و تو ایران باستان ریشه داره. با ما باشید تا بیشتر درباره‌اش صحبت کنیم.

معرفی رشته صنایع نساجی

رشته صنایع نساجی از زیرمجموعه‌های فنی و حرفه‌ایه که در هنرستان تدریس می‌شود. صنعت نساجی، صنعتی بسیار گسترده و پیچیده‌اس که بخش‌های مختلفی رو شامل می‌شود. واژه نساجی در فرهنگ لغت به معنای بافندگی و ریسندگی و در کل، به تجهیزات و سیستم‌های ریسندگی اشاره دارد. اگرچه در اسم این رشته از کلمه "صنایع" استفاده شده، اما در تعریف نساجی این‌طور می‌گن: هنر بافت پارچه به روش تنیدن دو مجموعه مجزا از نخ و رشته‌هایی به نام تار و پود!

البته این تعریف مربوط به گذشته است و امروزه دیگه تعریف چندان کاملی از صنایع نساجی همیشه. حالا چرا؟ چون دیگه فقط بحث بافتن پارچه نیست. در رشته صنایع نساجی روی انواع الیاف و نخ‌های طبیعی مطالعه میشه. انواع پارچه‌ها و انواع بافت‌ها بررسی میشه و درباره انواع روش‌های تولید و رنگرزی آموزش داده میشه.

تاریخچه رشته صنایع نساجی

شاید شنیده باشید که تاریخچه نساجی به ایران باستان برمی‌گردد. خب همه‌مون می‌دونیم که بشر از ابتدای تاریخ به پوشاک و لباس نیاز داشته و با مواد مختلف، از انواع گیاهان و پوست

حیوانات، بدنش رو می‌پوشونده تا ازش در برابر سرما و نور آفتاب محافظت کنه. اما نکته جالب توجه اینجاست که ظاهراً در بخش‌هایی از کشورمون ابزار و وسایل ریسندگی پیدا شده که به ۶۰۰۰ سال پیش از میلاد برمی‌گرده. همچنین از ۲۵۰۰ سال قبل از میلاد هم بافندگی در ایران رواج پیدا می‌کنه. پارچه‌هایی مثل زری، مخمل، ترمه و جاجیم، بافت‌هایی سنتی هستند که از زمان‌های دور و تاریخچه کهن نساجی حکایت می‌کنن. اما در کشورهای دیگه هم بافندگی و نساجی سابقه‌ای طولانی داره. برای مثال مصریان و چینی‌ها برای تولید لباس از پنبه و ابریشم استفاده می‌کردن.

کاربرد رشته صنایع نساجی

بچه‌ها یادتون باشه این رشته امروزه فقط به تولید نخ و بافت پارچه نمی‌پردازه. بلکه برای تولید انواع کامپوزیت هم کاربرد داره و در صنعت، دانشی کاربردی محسوب میشه.

اجازه بدید چند تا از کاربردهاش رو مثال بزنیم. برای مثال در تولید فرش و انواع موکت، تولید محصولات سلولزی و حتی تولید محصولات طبیعی و دوستدار محیط زیست. شاید براتون جالب باشه که بدونین در صنایع راه‌سازی، پیش از آسفالت کردن جاده‌ها، از یه نوع بافت الیافی استفاده می‌کنن که در صنایع نساجی تولید میشه. یا مثلاً در خودروسازی و دکوراسیون داخلی، از محصولات نساجی استفاده میشه. تولید کالای خواب و مبلمان و یا صنعت مد و پوشاک هم که دیگه به طور مستقیم از نتایج مطالعات این دانش قدیمی استفاده می‌کنن.

بازار کار رشته صنایع نساجی

سؤالی که الان می‌خواهیم راجع بهش صحبت کنیم اینه. یه کارشناس و فارغ‌التحصیل صنایع نساجی می‌تونه راحت کار پیدا کنه؟

صنعت نساجی، بزرگ‌ترین صنعت ایران پس از صنعت نفت و پتروشیمی؛ بنابراین همیشه به نیروهای متخصص و کاربلد در این حوزه نیاز هست. این افراد می‌تونن به عنوان مدیرعامل، مدیر کارخونه، مدیر بخش تولید، مدیر بازرگانی و یا مشاور تولید در عرصه‌های مختلف مشغول بشن. از اونجایی هم که حوزه‌های نیازمند به دانش نساجی خیلی متنوع هستند، جذب بالایی دارن و نیروهای فارغ‌التحصیل در صورت داشتن توانایی‌های لازم، می‌تونن سریع جذب بازار کار بشن. متخصصین نساجی می‌تونن هم در سازمان‌های دولتی و هم در بخش‌های خصوصی، از دو جنبه فعالیت داشته باشن:

(۱) تولید الیاف اعم از مصنوعی و طبیعی

۲) تولید محصولات نساجی از قبیل نخ، پارچه و کامپوزیت

مهارت‌های لازم فارغ‌التحصیل این رشته

منظورم از توانایی‌های لازم توی این رشته اینه که کسی که می‌خواد تو این رشته تحصیل کنه، اول از همه باید پایه ریاضیاتش قوی باشه. ریاضیات لازمه دید تحلیلی‌گرانه است و یه مهندس نساجی، باید برای رفع مشکلات پیش‌بینی نشده آماده باشه. همچنین بسته به اینکه تو چه گرایش‌های تحصیلی می‌کنه، لازمه در علوم شیمی یا فیزیک و مکانیک هم پایه قوی‌ای داشته باشه.

مهارت مورد نیاز بعدی، تفکر منطقیه. به خصوص اگه قصد فعالیت در پست‌های مدیریتی رو داشته باشه. همچنین باید قاطع باشه و بتونه تصمیم‌گیری کنه و مسئولیت تصمیماتش رو بپذیره. محیط کار اصلی فارغ‌التحصیلان صنایع نساجی کارخانه‌ها و تولیدی‌هاست، بنابراین باید توانایی کار تیمی در سطوح گسترده رو داشته باشن. دقیقاً به همین دلیل هم بهتره میونه‌شون با محیط‌های صنعتی و ماشین‌آلات خوب باشه. خلاقیت و ارائه پیشنهادهای جدید برای بهبود تولید و افزایش بهره‌وری و همچنین تلاش و پشتکار بالا هم از مهارت‌های لازم فعالیت در عرصه‌های صنعتیه. اما به

جز همه این‌ها، باید اهل تحقیق و مطالعه باشه و از یادگرفتن خسته نشه. چون دانش دنیا روزبه‌روز پیشرفت می‌کنه و تو به نقطه، متوقف نمیشه.

شاید بگید بیشتر این مهارت‌ها بین علوم مختلف مشترکه. بله خب منطقی هم هست. چون سرعت پیشرفت و یادگیری انسان امروز خیلی زیاد شده و تکنولوژی با سرعت جلو میره؛ بنابراین مطالعه و جستجوی مرتب به شما اجازه میده تا از دانش روز دنیا عقب نمونید. صبر و حوصله و پشتکار و تلاش هم که لازمه موفقیت در هر زمینه‌ایه.

مهارت‌های لازم فارغ‌التحصیل این رشته

صنایع نساجی، یکی از رشته‌های مجموعه فنی و حرفه‌ایه. پس طبیعتاً دانش‌آموزان باید پس از گذروندن سال اول دبیرستان، این رشته رو انتخاب کنن و وارد مدارس فنی و حرفه‌ای بشن. این رشته ۳ تا گرایش داره به نام‌های: ۱- تکنولوژی نساجی، ۲- شیمی نساجی و علوم الیاف، ۳- پوشاک

- تکنولوژی نساجی: که درباره نحوه تولید نخ، پارچه و قالی آموزش می‌ده و طرز کار با ماشین‌آلات نساجی یاد داده میشه.
- شیمی نساجی و علوم الیاف: که درباره آشنایی با طرز تهیه انواع الیاف و کاربردهای مواد شیمیایی در صنعت نساجیه.
- پوشاک: که به آموزش اصول طراحی خط تولید و نحوه دوخت و اتصال بخش‌های مختلف پوشاک می‌پردازه.

اگه هم به ادامه تحصیل علاقه داشته باشن، می‌تونن در رشته مهندسی نساجی در دانشگاه ادامه تحصیل بدن.

مدرسه ملی
فناوری ایران